

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-honorowa-swiade/nagroda-honorowa-swiadek-histo-1/78493,Uroczystosc-wreczenia-odznaczen-panstwowych-Krzyz-Wolnosci-i-Solidarnosci-oraz-N.html>

26.02.2026, 20:09

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych Krzyż Wolności i Solidarności oraz Nagrody Honorowej „Świadek Historii” – Toruń, 26 września 2019

W imieniu Prezydenta RP odznaczenia działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej wręczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek.

26.09.2019

W Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego w Toruniu 26 września odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych Krzyż Wolności i Solidarności oraz Nagrody Honorowej „Świadek Historii”.

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odznaczenia wręczył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek.

- Te trzy słowa. Krzyż, czyli fundament łacińskiej cywilizacji. Wolność, której Polacy nigdy nie dadzą sobie odebrać. I w końcu Solidarność, która stanowiła powrót do wartości Rzeczypospolitej. Rzeczypospolitej, która stworzyła parlamentaryzm, która wychowała kolejne pokolenia w umiłowaniu do wolności. Podczas II wojny światowej, później w okresie komunizmu próbowano wykoleić nas z tej drogi. Ale mimo ogromnej ofiary, wielkich strat, przyszła Solidarność i przyszło zwycięstwo – mówił prezes IPN.

Organizatorem wydarzenia była Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy. W uroczystości uczestniczył prof. Wojciech Polak, przewodniczący Kolegium IPN. Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali m.in. prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk oraz Edyta Cisewska, naczelnik Delegatury IPN w Bydgoszczy.

Lista odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności

Krzyż Wolności i Solidarności otrzymało tego dnia 23 działacze opozycji demokratycznej, w tym:

1. Bogdan Domek
2. Adam Hinc,
3. Regina Jacewicz,
4. Krzysztof Konikiewicz
5. Teresa Kruszewska,
6. Kazimierz Mazany,
7. Jan Perejczuk,
8. Lucyna Rejmanowska,
9. Mariusz Seweryński,
10. Teresa Sługocka,
11. Piotr Sługocki,
12. Jan Stromidło,
13. Małgorzata Suchowiecka,
14. Grzegorz Szeferowski,
15. Jan Szwechowicz,
16. Adamina Szywińska,
17. Anna Julitta Tomczyk - Churska
18. Andrzej Wojciechowski,
19. Hanna Zawadzka

20. Andrzej Mirosław Zieliński

Pośmiertnie:

1. Ewa Grabowska,
2. Wiesław Szubrych,
3. Marek Żak.

i inni (opublikowaliśmy listę tych osób, które wyraziły zgodę na przetwarzanie danych osobowych). Informacje biograficzne o odznaczonych dostępne są w załączniku.

Uroczystość uświetni koncert [BYDGOSTIA ACCORDION TRIO](#).

[Krzyż Wolności i Solidarności](#) został ustanowiony przez Sejm 5 sierpnia 2010 roku. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 roku przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta RP, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL. Źródłem uchwalenia Krzyża Wolności i Solidarności jest Krzyż Niepodległości z II RP.

Laureaci Nagrody Honorowej „Świadek Historii”

W gronie Laureatów Nagrody Honorowej Prezesa IPN „Świadek Historii” znaleźli się:

Stowarzyszenie Rodzina Katyńska Bydgoszcz

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

Stowarzyszenie Rodzina Katyńska Toruń

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Bydgoszcz

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

Sebastian Bartkowski

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

Lesław Welker

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

W poprzednich edycjach nagrodą zostali uhonorowani: Bolesław Karandyszowski, Roman Paweł Kotzbach, Mirosław Myśliński, Czesław Rządkosz, Eugeniusz Siemaszko, Józef Żernicki, Zdzisław Cisowski, Jerzy Gadzinowski, Leokadia Majewicz, Józef Pintera, Piotr Rydel, Hanna Sowińska.

Informacje na temat Laureatów wyróżnionych w br. dostępne są w załączniku.

Filmy przygotował Piotr Wiejak z Delegatury IPN w Bydgoszczy.

Nagroda „Świadek Historii” to wyróżnienie honorowe przyznawane instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w poszczególnych regionach kraju oraz osobom wspierającym pion edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej w realizacji ustawowej działalności w obszarach edukacyjnym, naukowym i wydawniczym.

Wizytę w Toruniu, w przeddzień 80. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego, prezes IPN rozpoczął w miejscu symbolicznym - na placu św. Katarzyny. W stojącym tam kościele garnizonowym znajduje się jedno z pierwszych upamiętnień dedykowanych gen. Elżbiecie Zawackiej. Z kolei tuż przy świątyni mieści się jedno z najważniejszych upamiętnień Polskiego Państwa Podziemnego w całym woj. kujawsko-pomorskim. Pod tablicą dedykowaną komendantom ZWZ-AK w Okręgu Pomorze prezes IPN złożył kwiaty. Następnie dr Jarosław Szarek złożył kwiaty pod pomnikiem gen. Józefa Hallera, jednego z Ojców Niepodległości.

„PRZYSIĘGAM BYĆ WIERNYM OJCZYZNIE I
STAĆ NA STRAŻY JEJ HONORU
I O WYZWOLENIE JEJ Z NIEWOLI WALCZYĆ
AZ DO OFIARY ŻYCIA”

MJR JÓZEF RATAJCZAK
PS. KAROL
/1897-1942/

PPEK RUDOLF OSTRIHANSKY
PS. AURELIUSZ LUDWIK GAWĘŻ
/1895-1943/

PEK JAN PAŁUBICKI
PS. GROM, JANUSZ DIOBŁY
/1897-1932/

MJR FRANCISZEK TROJANOWSKI
PS. FALA, TORUNCIK TROJANOWSKI
/1895-1937/

PPEK JÓZEF CHYLIŃSKI
PS. KAMIEŃ, REKIN, WIGIER
/1904-1937/

W HOŁDZIE POWÓDZCOM ODRĘBY POWOJSKOWEGO ZWZ-AK
TORUŃ, WRZEŚNIEN 2008R.

Prezes IPN złożył również kwiaty pod pomnikiem gen. Elżbiety Zawackiej.

Pliki do pobrania

[ŚWIADEK HISTORII Bydgoszcz 2019 \(laureaci\) \(pdf, 390.51 KB\)](#)

[Klauzula informacyjna dot. przetwarzania danych osobowych i wizerunku przez IPN-KŚZpNP \(pdf, 51.61 KB\)](#)

[Notki biograficzne \(docx, 36.34 KB\)](#)

[Następny Strona](#)